

A kellő hőfokot és a tojáskamrákban a nedvességfokot is, mindenütt regisztráló műszerekkel ellenőrzik. A konzerválásban ugyanis az egyenletesség roppant fontos. Egyenletes kellő hideg mellett néhány áru évekig eltartható. Kiváló kalauzunk szerint van egy cégnek még a háboru előtti időben elraktározott husáruja, amely ma is teljesen kifogástalan minőségű és — szerény véleményünk szerint — bizonyára szintén arra vár, hogy az árversenyben első díjat sikerüljön elérnie!

A hűtővagonokhoz szükséges jeget szintén a hűtőház állítja elő s azonkívül eladásra is sok jeget termel. A jéggyár a gépház mellett van, melynek termelése 24 óra alatt 750—800 q jég. 3000 darab fagyasztó-cella 30 darabonként 100 sorban van a fagyasztómedencében. Egy-egy cella 25 kilogrammos jégoszlopot ad. A fagyási tartam 8 óra, mely idő alatt egy-egy harminc darabból álló cellasor a víztöltő oldaltól automatikusan a kiemelési oldalig tolódik, mialatt a cellák vize megfagy. A harmincas cellasor töltését, lesüllyesztését, majd kiemelését s a jégoszlopok kiborítását mind automatikus futódaru végzi s így az egész jéggyártó helyiségben csak négy munkás szükséges. Egy-egy cellasorral való munka tartama 12—15 perc.

A háboru nyoma különben a jéggyáron is észrevehető: a kisebbik jéggyártó telep vízhiány miatt nem működhetik, a cellák már romlanak s javításukhoz nincs vasbádóg, maguk a gyártott jégtömbök pedig középtűt többé-kevésbé üresek; a fagyási periódus alatt ugyanis nem fagynak át teljesen, mert anyaghiány miatt sem a cirkuláló ammoniak, sem a hűtőmedence sóoldata nem a kellő töménységű s így nem is a kellő alacsony hőmérsékletű.

A telepen van egy tisztán háborus létesítmény is: a kávéüzem, mely a Kávéközpont részére dolgozik. A hadikávé egész előállítási menetét láttuk. Előrebocsájtólag megnyugtathatunk mindenkit a látottak alapján, hogy a hadikávéban »még jelenleg« van valódi szemes kávé is.

A hadikávénak nyersanyagai a szemes kávé, a cukorrépa és a nyers cukor. A szemes kávé megpörkölik, a cukorrépat, illetőleg a cukorrépa szeletet hasonlóan. A nyerscukrot üstökben egész fekete színig karamelizálják, piritják, azután nagy bádógtálcákra öntik s ha azon kihült és megmerevedett, akkor a tálcákról lekalapálják. Majd mindhárom anyagot megdarálják és összekeverik: ez a hadikávé! A kávé pontosan kitarolják, dobozokba és ládába csomagolják. A kávéüzemnél főleg munkások dolgoznak és pedig a csomagolásnál ötös akkordcsoportokban, ahol emiatt valóban tüneményes gyorsasággal megy a munka.

Végül még néhány statisztikai adatot igyekeztünk megszerezni az igazgatóságtól, főleg a beraktározási díjtételeket illetőleg, de mivel azt a fölvilágosítást kaptuk, hogy a hűtőház tarifája is folyton emelkedik föl és föl a magasba, így a jelen pillanatnyi tarifák ismeretének nincsen semmi értelme. Az alkalmazottakról kaptam egy kis statisztikai adatot. Az adminisztratív munkát hetven tisztviselő végzi; az összes alkalmazott munkások száma 1000—1200 között van, beleértve a vágóhídon s egyéb kültelepen dolgozókat is. Magán a hűtőházi telepen mintegy 300 munkás dolgozik, kiknek legnagyobb része rakodómunkát végez. Az alkalmazottak száma is bizonyítja az üzem nagyszabású voltát.

Következtethetünk-e a ló színéből a tulajdonságaira s munkabírására?

Ujabbán ezzel a kérdéssel v. Barnekow foglalkozott. Fejtegetéseit annak kiemelésével kezdi, hogy a most folyó háboruban Németországban és a meghódított területeken a lovaknak sokkal több színváltozatát észlelhetjük, mint Németországban a békében. Minél messzebbre visszatekintünk, látjuk, hogy az elmúlt időkben a színek gazdagsága pazarabb volt s csak a lótenyésztési alapelvek egységesítésével szorítottak a színek a néhány alapszínre.

Németországban régebben a színeket osztályozták. Beszéltek tiszta színekről, kevertokról és idegenszerű szőről.

Miképp v. Barnekow mondja, az elmúlt századokban az emberi társadalom szigorúan kasztróra, rendekre szakadt, s hogy ezzel velejáró volna a lovaknak kasztrókba sorolása s hogy ez az állatok külsején is felismerhető volt. A szőrzet számos színárnyalata az osztálygöögöt kifejezésre is juttatta, holott napjainkban a mindent

egyformásító egyenlővé tevő időkben a legnagyobb vásáron is csak a néhány alapszín ismeretes.

Még a 18. század közepén a tiszta színeket következőképpen osztályozták. Nagybecsült volt a tiszta fehér szín, de ritka is volt. E fehér színt legtöbbször az igen öreg szürke lovon látjuk, a tiszta fehér lóról azt hiszik a spanyolok, hogy nagy kort érnek meg. Az *izabella*-ló lehet világossárga, ragyogó-sárga, borsósárga színű, fehér sörénnyel és fehér farkkal; ha a sörény és fark fekete volt, a hátgerincen is fekete csik vonult végig, angolnás. Régente, mivel igen gyakori volt, ellentétben a mai felfogással, nem sokra becsülték. A Fuchs, a magyar sárga, a róka színéről nevezik a németek Fuchs-nak, számos változata ismeretes. Akadt olyan sárga, melynek farka, sörénye fehér szőrű volt, az ilyen rest, phlegmás állatnak hitték. A veres árnyalatu sárga lovat nagyra értékelték, szívósnak, hasznosnak, gyorsnak és tanulékonynak vélték. A halványsárgát, kivált ha a fark és sörényszőrök hegye fekete volt, szintén igen kedvelték.

Már 2 évszázaddal ezelőtt az európai lovak zöme pej színű volt. Kedvelt szín volt ez, kivált a gesztenyepej. Minél világosabb színű volt a pej ló, annál kevesebbet értékelték a régiek. (A mi nagy Petőfink ugyan az aranyászóru pejparipát éneklie meg.) Barnekow is hangoztatja, hogy ma a német lovastisztek is szeretik a világos pejt. A pej lovat a franciák nyerges lónak használták. XVI. Lajos francia király elrendelte, hogy tábornokai pej ló hátára üljenek. A fekete lovat Hollandiában nem nagyra tartották, a *feketét* közönséges színűnek vallották.

v. Barnekow ennyit mond a tiszta színekről. A kevert színek közül első helyen említi a szürkét, midőn fehér alapszínben barna, fekete és egyéb színű szőrök vannak. A szürke színnek legtöbb a változata, így a legyes-, bogaras-, almás-szürke, ha a fehér színben a fekete foltok nagyok, akkor a ló fürge és munkabíró, a veres-foltos szürke lovak nagyok szoktak lenni. Igen keresett ló volt a pisztrángszürke, bár ma is az. A németek megkülönböztettek seregélyszürke, hamuszürke (egérszürke), farkasszürke változatokat is. Barnekow a deres színeket is ide sorolja.

A színek harmadik csoportjába az idegenszerű szőröket sorolják.

Ilyen szín a *tigrisarka*, fehér alapon majdnem kerek, fekete, esetleg vörös vagy barna foltokkal. Az ilyen ló igen szép kis kocsiban, csézában, már nem olyan szép nyereg alatt. Ha igen nagyok a fekete foltok a fehér alapon, akkor egyszerűen az ilyeneket tarkáknak neveztek. Porcellántarka, ha a fehér alapon kékes árnyalatu foltok láthatók.

Barackszürke piros és barna foltok fehér alapon. Igen keresettek voltak az ily színű lovak. Fejedelmek is szívesen vásárolták. Ugyanilyen nagy becsben részesült a szerecsentejű ló. Általában a világos szürkét gyengének, a sötét-szürkét erős szervezetűnek vélték. A szín a ló erejéről, szívósságáról nem tájékoztat. *Az erős alkatu markáns izomzatú, jól inalt állat: erős, ha akármilyen a színe, a gyenge inak, szalagok a lapos, fonnyadt izmok az állat gyengeségére vallanak.* — a.

KÖNYVISMERTETÉS.

Stroh und Strohaufschliessung. (Szalma és szalmafeltárás. Irta: Dr. Bensch W. a wieni

cs. kir. gazdasági főiskola rendkívüli tanára. 10 ábrával. 2-ik újra átdolgozott és bővített kiadás. (A német mezőgazdasági egyesület közleményei Ausztria részére, 6. számú kiadványa, 2-ik kiadás.) Kiadatott Wienben Wilhelm Frick G. m. b. H Wien I. Graben. 27. bizománya. Könyvkereskedői ár 4.40. Ezen immár 2-ik kiadásban előttünk fekvő mű a szalmafeltárás technikájának tökéletes előadását tartalmazza, melyben a különleges készülékeket igénylő eljárások mellett az egyszerűbbek is közölve vannak, melyet meglevő segédeszközökkel való feltárások is közre adhatnak. Továbbá a főzött szalmával való takarmányozási kísérletek és gyakorlati tapasztalatokat közli a tartalmas füzet. Végül egy külön — nagyon fontos — fejezetben következik beható magyarázata annak, hogy mily viszonyok és körülmények között hasznos a gyakorlati mezőgazdaságra nézve a szalma feltárása. Minden gazdatárs és lótulajdonos részére érdekes és igen hasznos olvasmány ezen füzet, melyet melegen ajánlunk t. el. fizetőinknek és olvasóinknak.

HIREK.

Lóbehozatal Ukrajnából. Értesülésünk szerint sikerült Ukrajnából nagyobb mennyiségű ló beszerzését biztosítani. A vásárlás szabadkézből történik és az egyes gazdasági egyesületek felszólították a gazdákat, hogy ha Ukrajnában lovakat akarnak vásárolni, jelentsék be. A vásárlók négyezer koronát tartoznak darabonként lefizetni, amely összeg előreláthatóan a bevásárlás és a szállítás költségeit is fedezi.

Tenyészmárhák védelme. A közlelmezési miniszter Tolna- és Baranya megyét is kijelölte vágómarha requirálás céljából. Tekintettel arra, hogy e megyékben igen magas forra fejlődött tenyésztéssel vannak, a megyék felterjesztéssel élnek a tenyésztés védelme érdekében.

A sovány sertések kötelező hizlalása. Az idej sertés hizlalás meglehetősen vontatottan indult meg. Eddig 220.000 darab sertést jelentettek be a földművelésügyi miniszternek hizlalásra, de igen sok állattulajdonos tartózkodik a nyilatkozattól és sovány sertéseit sem hajlandó eladni, mert azt reméli, hogy néhány hét múlva a maximális árnál jóval nagyobb áron tudja értékesíteni. Az is egyik oka kétségtelenül a gazdák tartózkodásának, hogy nem látják biztosítva az erőtakarmányt. Másrészt érihetetlen volna a gazdáknak ez a magatartása, mert hiszen a sertés hizlalás nagyszerű üzletnek bizonyult s miért utasítaná ezt valaki vissza, ha mindenképp biztosítva van arról, hogy megfelelő, dus hasznát látja fáradozásának? Értesülésünk szerint a földművelési miniszter a legközelebbi napokban rendeletet fog kiadni, amelyben kötelezően előírja, hogy a 35 kilogrammnál súlyosabb sertéseket az állattartók vagy kötelesek bejelenteni hizlalásra a Országos Sertésforgalmi Irodának, vagy pedig ha hizlalással nem hajlandók foglalkozni, a rendelet értelmében kötelesek lesznek eladásra följárni ugyancsak az Orsz. Sertésforgalmi Irodánál. A bejelentett 220.000 drb sertés többnyire házi és gazdasági szükségletre hizik, egyelőre az ipari hizlalók telepei legnagyobb részét üresen állanak. A földművelési miniszter még nem kezdte meg a tárgyalást a hadsereg idej sertés- és zsirellátása ügyében sem s Ausztriával sem történt még újabb kontingens megállapítására semmiféle tanácskozás. Az osztrákok részére a nagy-

Takarmánykamrák, Szivattyúk, Dinamók, Darálók, Cséplők

1267

meghajtására alkalmas elsőrangú 2—3 HP és 4—5 HP **benzinmotorokat**, valamint még csekély számban lévő **marokrakó aratógépeket, fűkaszálókat gereblyéket és mindennemű gaz. asági gépeket ajánl!**

Dénes B. Betétitársaság

Budapest, VI., Vilmos császár-ut 61. szám.

A motorokhoz szükséges benzin beszerzésénél segédkezünk.

